

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету фінансів та обліку

Андрій КІЗИМА

“05”

2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. проректора з науково-педагогічної роботи

Віктор ОСТРОВЕРХОВ

“05”

2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ННІОТ

Святослав ПІТЕЛЬ

“05”

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни

**„ФІНАНСОВЕ АДМІНІСТРУВАННЯ ТА МЕНЕДЖМЕНТ УСТАНОВ І
ОРГАНІЗАЦІЙ”**

ступінь вищої освіти – магістр

галузь знань – 23 Соціальна робота

спеціальність – 232 Соціальне забезпечення

освітньо-професійна програма – «Соціальне забезпечення»

Кафедра фінансових технологій та банківського бізнесу

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год.)	СРС (год.)	Разом (год.)	Залік/екзамен (семестр)
Денна	1	2	30	15	5	4	96	150	Залік (2)
Заочна	1	2	8	4	-	-	138	150	Залік (2)

05.10.2023 р. (І.А.)

Тернопіль – ЗУНУ

2023

Робочу програму склала професор кафедри фінансових технологій та
банківського бізнесу, д-р. екон. наук, професор Наталія СПАСІВ.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фінансових технологій
та банківського бізнесу, протокол № 3 від 02. 10. 2023 р.

Завідувач кафедри фінансових технологій
та банківського бізнесу,
д-р екон. наук, професор

Ольга КНЕЙСЛЕР

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 232 Соціальне
забезпечення, протокол № 9 від 05. 10. 2023 р.

Голова групи забезпечення спеціальності,
канд. екон. наук, доцент

Галина КУЛИНА

Гарант ОПП,
канд. екон. наук, доцент

Галина КУЛИНА

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Фінансове адміністрування та менеджмент установ і організацій»

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

«Фінансове адміністрування та менеджмент установ і організацій»

Дисципліна – «Фінансове адміністрування та менеджмент установ і організацій»	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 5	Галузь знань – 23 Соціальна робота	Статус дисципліни: вибіркова Мова навчання – українська
Кількість залікових модулів – 3	Спеціальність – 232 Соціальне забезпечення Освітньо-професійна програма – “Соціальне забезпечення”	Рік підготовки: <i>Денна – 1</i> <i>Заочна – 1</i> Семестр: <i>Денна – 2</i> <i>Заочна – 2, 3</i>
Кількість змістовних модулів – 2	Ступінь вищої освіти – магістр	Лекції: <i>Денна – 30 год.</i> <i>Заочна – 8 год.</i> Практичні заняття: <i>Денна – 15 год.</i> <i>Заочна – 4 год.</i>
Загальна кількість годин: <i>Денна – 150 год.</i> <i>Заочна – 150 год.</i>		Індивідуальна робота: <i>Денна – 5 год.</i> Самостійна робота: <i>Денна – 100 год., у т. ч. тренінг – 4 год.</i> <i>Заочна – 138 год.</i>
Тижневих годин: <i>Денна – 10 год, з них – аудиторних – 3 год.</i>		Вид підсумкового контролю – залік

2. МЕТА Й ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

«Фінансове адміністрування та менеджмент установ і організацій»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Програма та тематичний план дисципліни орієнтовані на ознайомлення із сукупністю фінансово-економічних відносин, які виникають в процесі статутної діяльності установ та організацій, з приводу фінансового адміністрування їх діяльності та прийняття управлінських рішень щодо формування, розподілу і використання їхніх грошових коштів.

Головним завданням курсу є формування у студентів базових знань з теорії і практики фінансових відносин суб'єктів господарювання, процесів формування, розподілу і використання фінансових ресурсів, фінансового планування, здійснення статутної діяльності та організації фінансової роботи в установах та організаціях, набуття навиків щодо фінансового адміністрування в державних та комунальних установах і організаціях..

2.2. Завдання вивчення дисципліни

У результаті вивчення дисципліни «Фінансове адміністрування та менеджмент установ і організацій» студенти повинні:

- засвоїти теоретичні основи сутності та функціонального призначення фінансового адміністрування та менеджменту організацій і установ;
- розуміти економічний зміст фінансових ресурсів, знати методи та джерела їх формування;
- засвоїти основи організації фінансових відносин між організаціями та їх засновниками, державою, іншими суб'єктами господарювання;
- вивчити систему оподаткування установ та організацій;
- набути навичок практичної фінансової роботи за такими напрямками: фінансове прогнозування і поточне планування, поточна і оперативна фінансова робота, аналіз і контроль за статутною діяльністю.

2.3. У результаті вивчення дисципліни студенти повинні вміти:

- здійснювати діагностику і моделювання статутної діяльності установ та організацій.
- обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері діяльності установ та організацій та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.
- оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.
- демонструвати набуті теоретичні знання в процесі управління фінансами та розроблення фінансової стратегії розвитку діяльності установ і організацій.
- застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовоно інтерпретувати отримані результати.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Фінансове адміністрування та менеджмент установ і організацій»

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади функціонування установ та організацій

Тема 1. Теоретичні основи фінансового адміністрування та менеджменту установ і організацій

Характеристика термінів «установа», «організація». Перелік установ і організацій, фінансова діяльність яких є об'єктом фінансового адміністрування та менеджменту.

Фінансове адміністрування та фінансовий менеджмент: сутність та співвідношення понять. Економічний зміст фінансового адміністрування і менеджменту установ, організацій, його об'єкти і суб'єкти.

Фінансові рішення як ключовий елемент фінансового адміністрування і менеджменту установ, організацій. Основні завдання фінансового менеджменту та адміністрування установ, організацій. Фінансова стратегія і тактика установ, організацій. Функції та принципи фінансового адміністрування і менеджменту установ, організацій.

Тема 2. Система забезпечення процесу фінансового адміністрування та менеджменту неприбуткових установ і організацій

Еволюція організаційно-правових форм підприємницької діяльності. Особливості функціонування фінансів господарюючих суб'єктів різних організаційно-правових форм.

Соціально-економічна природа організацій громадянського суспільства (ОГС). Нормативно-правові засади отримання ознаки неприбутковості. Класифікація та характеристика неприбуткових організацій в Україні. Фінансовий механізм діяльності неприбуткових організацій. Принципи функціонування установ невиробничої сфери.

Змістовий модуль 2. Особливості фінансового адміністрування та менеджменту некомерційних установ та організацій

Тема 3: Особливості фінансового адміністрування та менеджменту в бюджетних установах

Поняття бюджетних установ і правові засади їх діяльності. Інституційна трансформація моделі фінансового забезпечення поточної діяльності бюджетних установ.

Особливості реалізації фінансового механізму бюджетних установ. Фінансові ресурси бюджетних установ. Джерела фінансових ресурсів. Напрямки використання фінансових ресурсів. Контроль за ефективністю використання бюджетних коштів. Оподаткування бюджетних установ. Фінансове планування діяльності бюджетних установ. Методичні засади аналізу фінансового стану бюджетної установи.

Тема 4: Фінансове адміністрування та менеджмент діяльності громадських об'єднань

Правовий статус та форми громадських об'єднань. Місце фінансів громадських організацій у фінансовій системі держави.

Джерела фінансового забезпечення діяльності громадських організацій в Україні. Особливості фінансового забезпечення діяльності громадських організацій в Україні. Громадські організації як одержувачі бюджетних коштів. Благодійність як джерело фінансового забезпечення діяльності та розвитку громадських організацій України. Відсоткова філантропія як інноваційний механізм фінансування громадських організацій. Державно-приватне партнерство в контексті фінансового забезпечення громадських організацій. Оподаткування доходів неприбуткової громадської організації.

Тема 5. Особливості фінансового адміністрування та менеджменту в благодійних організаціях

Поняття благодійних організацій та правові засади їх діяльності. Види благодійних організацій.

Особливості фінансового забезпечення діяльності благодійних організацій в Україні. Майно благодійних організацій. Доходи благодійних організацій. Фінансові ресурси благодійних організацій. Джерела фінансових ресурсів. Фандрайзинг як джерело додаткового фінансування. Оподаткування благодійних організацій. Напрямки використання фінансових ресурсів. Контроль за ефективністю використання фінансових ресурсів. Фінансове планування. Особливості фінансової діяльності благодійних організацій в Україні.

Тема 6. Фінансове адміністрування та менеджмент діяльності релігійних організацій

Правовий статус релігійних організацій в Україні.

Джерела формування коштів релігійної організації. Активи (майно) релігійної організації. Доходи і видатки релігійної організації. Організаційні засади управління фінансовою діяльністю релігійної громади. Формування джерел фінансування діяльності релігійної громади. Особливості оподаткування доходів від діяльності релігійної громади.

Тема 7. Специфіка фінансового адміністрування та менеджменту політичних партій

Сутність політичних партій та правові засади їх діяльності. Обмеження фінансової діяльності політичних партій.

Кошти та інше майно політичних партій. Приватне фінансування політичних партій. Основні завдання та форми державного фінансування політичних партій. Фінансова звітність політичної партії.

Органи контролю у сфері політичного фінансування. Контроль за ефективністю використання фінансових ресурсів. Звітування політичних партій як інструмент прозорості грошей в українській політиці. Санкції у сфері політичного фінансування та їх застосування. Особливості фінансової діяльності політичних партій в Україні.

Тема 8. Фінансове адміністрування та менеджмент діяльності професійних спілок

Сутність професійних спілок та правові засади їх діяльності. Первінні профспілкові організації на підприємствах, в установах, організаціях.

Фінансова діяльність первинної профспілкової організації.

Кошти та інше майно професійних спілок. Фінансування професійних спілок. Ознаки доходу для профспілкових організацій. Профспілкові виплати: порядок оподаткування та обліку. Порядок використання первинними профспілковими організаціями коштів на культурно-масову, фізкультурну та оздоровчу роботу, а також деяких питань їх оподаткування. Бухгалтерський облік у профспілці.

Тема 9. Особливості фінансового адміністрування та менеджменту функціонування установ кредитної кооперації

Економічна сутність та характеристика елементів системи кредитної кооперації.

Правові засади функціонування кредитних спілок в Україні. Основні принципи діяльності кредитної спілки. Створення кредитної спілки. Статут кредитної спілки. Державна реєстрація та ліцензування окремих видів діяльності кредитної спілки. Органи управління кредитної спілки. Спостережна рада кредитної спілки.

Фінансовий механізм діяльності кредитних спілок. Майно кредитної спілки. Капітал, резерви та інші фонди кредитної спілки. Господарська діяльність кредитної спілки. Кошти членів кредитної спілки. Фінансові ресурси кредитної спілки. Джерела фінансових ресурсів. Напрямки використання фінансових ресурсів. Особливості оподаткування кредитних спілок. Контроль за ефективністю використання фінансових ресурсів. Фінансове планування.

Організаційно-економічний механізм діяльності кредитних спілок у сфері кредитування.

Особливості фінансової діяльності кредитних спілок в Україні. Вплив кредитних спілок України на фінанси домогосподарств.

Тема 10. Фінансове адміністрування та менеджмент у страхових організаціях

Страхування як особливий вид підприємницької діяльності. Суб'єкти страхового підприємництва (страхові організації, перестрахувальні компанії, страхові посередники).

Зміст і структура фінансового адміністрування і менеджменту та їх функції. Нова парадигма менеджменту як перспектива розвитку страхового бізнесу.

Страхова організація як основний суб'єкт страхового бізнесу й основа розбудови його менеджменту. Законодавство України про страхове підприємництво. Класифікація страхових організацій, їх організаційно-правові форми. Акціонерна форма страхових товариств, її переваги та перспективи розвитку. Товариства взаємного страхування. Мотивація їх широкого розповсюдження в багатьох зарубіжних країнах. Основні чинники, що гальмують розвиток таких товариств в Україні. Спеціалізація страхових організацій.

Організаційно-економічні засади управління страхових компаній. Менеджмент страхової діяльності (основи менеджменту, управління персоналом, планування, регулювання і контроль діяльності страхових компаній). Інструменти стратегічного управління страховиком. Принципи (система) корпоративного управління. Маркетинг діяльності страхових компаній. Фінансовий менеджмент. Управління ризиками.

4. СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ З ДИСЦИПЛІНИ «Фінансове адміністрування та менеджмент установ і організацій»

Тема	Денна форма навчання				
	Лекції	Практ. заняття	Інд. робота	CPC	Контр. заходи
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади функціонування установ та організацій					
Тема 1. Теоретичні основи фінансового адміністрування та менеджменту установ і організацій	3	1	-	10	Поточне опитування
Тема 2. Система забезпечення процесу фінансового адміністрування та менеджменту неприбуткових установ і організацій	3	1	1	10	Поточне опитування
Змістовий модуль 2. Особливості фінансового адміністрування та менеджменту некомерційних установ та організацій					

Тема 3. Особливості фінансового адміністрування та менеджменту в бюджетних установах	3	2	1	10	Поточне опитування
Тема 4. Фінансове адміністрування та менеджмент діяльності громадських об'єднань	3	2	1	10	Поточне опитування
Тема 5. Особливості фінансового адміністрування та менеджменту в благодійних організаціях	3	2	-	10	Поточне опитування
Тема 6. Фінансове адміністрування та менеджмент діяльності релігійних організацій	3	2	-	10	Поточне опитування
Тема 7. Специфіка фінансового адміністрування та менеджменту політичних партій	3	2	1	10	Поточне опитування
Тема 8. Фінансове адміністрування та менеджмент діяльності професійних спілок	3	1	-	10	Поточне опитування
Тема 9. Особливості фінансового адміністрування та менеджменту функціонування установ кредитної кооперації	3	1	1	10	Поточне опитування
Тема 10. Фінансове адміністрування та менеджмент у страхових організаціях	3	1	-	6	Поточне опитування
Тренінг				4	
Разом	30	15	5	100	

Заочна форма навчання

Тема	Кількість годин			
	Лекції	Практ. заняття	Інд. робота	Самост. робота
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади функціонування установ та організацій				
Тема 1. Теоретичні основи фінансового адміністрування та менеджменту установ і організацій	1	-	-	14
Тема 2. Система забезпечення процесу фінансового адміністрування та менеджменту неприбуткових установ і організацій	1	-	-	14
Змістовий модуль 2. Особливості фінансового адміністрування та менеджменту некомерційних установ та організацій				
Тема 3. Особливості фінансового адміністрування та менеджменту в бюджетних установах	1	1	-	14

Тема 4. Фінансове адміністрування та менеджмент діяльності громадських об'єднань	1	1	-	14
Тема 5. Особливості фінансового адміністрування та менеджменту в благодійних організаціях	1	-	-	14
Тема 6. Фінансове адміністрування та менеджмент діяльності релігійних організацій	1	-	-	14
Тема 7. Специфіка фінансового адміністрування та менеджменту політичних партій	1	1	-	14
Тема 8. Фінансове адміністрування та менеджмент діяльності професійних спілок	1	-	-	14
Тема 9. Особливості фінансового адміністрування та менеджменту функціонування установ кредитної кооперації	-	1	-	14
Тема 10. Фінансове адміністрування та менеджмент у страхових організаціях	-	-	-	12
Разом	8	4	-	138

5. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Денна форма навчання

Практичне заняття 1

Тема 1: ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ УСТАНОВ І ОРГАНІЗАЦІЙ

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

- Сутність та взаємозв'язок термінів “установа”, “організація”.
- Установи та організації, фінансова діяльність яких є об'єктом фінансового адміністрування та менеджменту.
- Фінансове адміністрування та фінансовий менеджмент: сутність та співвідношення понять.
- Економічний зміст фінансового адміністрування і менеджменту установа, організацій, його об'єкти і суб'єкти.
- Фінансові рішення як ключовий елемент фінансово го адміністрування і менеджменту установ, організацій.
- Основні завдання фінансового менеджменту та фінансового адміністрування установ, організацій.
- Фінансова стратегія і тактика установ, організацій.
- Функції фінансового адміністрування і фінансового менеджменту установ, організацій.

9. Принципи фінансового адміністрування і фінансового менеджменту установ, організацій.

Тема 2: СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ ФІНАНСОВОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ НЕПРИБУТКОВИХ УСТАНОВ І ОРГАНІЗАЦІЙ

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Соціально-економічна природа організацій громадянського суспільства (ОГС).
2. Нормативно-правові засади отримання ознаки неприбутковості.
3. Класифікація та характеристика неприбуткових організацій в Україні.
4. Фінансовий механізм діяльності неприбуткових організацій.

Практичне заняття 2

Тема 3: ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ В БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Поняття бюджетних установ і правові засади їх діяльності.
2. Інституційна трансформація моделі фінансового забезпечення поточної діяльності бюджетних установ.
3. Особливості реалізації фінансового механізму бюджетних установ.
4. Оподаткування бюджетних установ.
5. Фінансове планування діяльності бюджетних установ.
6. Методичні засади аналізу фінансового стану бюджетної установи.

Практичне заняття 3

Тема 4: ФІНАНСОВЕ АДМІНІСТРУВАННЯ ТА МЕНЕДЖМЕНТ ДІЯЛЬНОСТІ ГРОМАДСЬКИХ ОБ'ЄДНАНЬ

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Правовий статус та форми громадських об'єднань.
2. Створення ефективної структури управління громадською організацією. 3. Місце фінансів громадських організацій у фінансовій системі держави.
4. Джерела фінансового забезпечення діяльності громадських організацій в Україні.
5. Державно-приватне партнерство в контексті фінансового забезпечення громадських організацій.
6. Правові, податкові та облікові засади здійснення підприємницької діяльності громадськими об'єднаннями.
7. Порядок припинення діяльності громадських об'єднань.
8. Особливості реорганізації громадського об'єднання.
9. Заборона громадського об'єднання.

Практичне заняття 4

Тема 5: ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ТА

МЕНЕДЖМЕНТУ В БЛАГОДІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Поняття благодійних організацій та правові засади їх діяльності.
2. Фінансові ресурси благодійних організацій.
3. Фандрайзинг як джерело додаткового фінансування.
4. Правові, податкові та облікові засади здійснення підприємницької діяльності благодійними організаціями.
5. Оподаткування благодійних організацій.

Практичне заняття 5

Тема 6: ФІНАНСОВЕ АДМІНІСТРУВАННЯ ТА МЕНЕДЖМЕНТ ДІЯЛЬНОСТІ РЕЛІГІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Правовий статус релігійних організацій в Україні.
2. Джерела формування коштів релігійної організації.
3. Активи (майно) релігійної організації.
4. Доходи і видатки релігійної організації.
5. Організаційні засади управління фінансовою діяльністю релігійної громади.
6. Формування джерел фінансування діяльності релігійної громади.
7. Особливості оподаткування доходів від діяльності релігійної громади.

Практичне заняття 6

Тема 7: СПЕЦИФІКА ФІНАНСОВОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Сутність політичних партій та правові засади їх діяльності.
2. Кошти та інше майно політичних партій.
3. Приватне фінансування політичних партій.
4. Основні завдання та форми державного фінансування політичних партій.
5. Фінансова звітність політичної партії.
6. органи контролю у сфері політичного фінансування.

Практичне заняття 7

Тема 8: ФІНАНСОВЕ АДМІНІСТРУВАННЯ ТА МЕНЕДЖМЕНТ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОФЕСІЙНИХ СПЛОК

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Сутність професійних спілок та правові засади їх діяльності.
2. Первинні профспілкові організації на підприємствах, в установах, організаціях.
3. Фінансова діяльність первинної профспілкової організації.
4. Кошти та інше майно професійних спілок. Фінансування професійних спілок.
5. Ознаки доходу для профспілкових організацій.
6. Профспілкові виплати: порядок оподаткування та обліку.

7. Порядок використання первинними профспілковими організаціями коштів на культурно-масову, фізкультурну та оздоровчу роботу, а також деяких питань їх оподаткування.
8. Бухгалтерський облік у профспілці.

Тема 9: ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ ФУНКЦІОNUВАННЯ УСТАНОВ КРЕДИТНОЇ КООПЕРАЦІЇ

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Економічна сутність та характеристика елементів системи кредитної кооперації.
2. Правові засади функціонування кредитних спілок в Україні.
3. Фінансовий механізм діяльності кредитних спілок.
4. Організаційно-економічний механізм діяльності кредитних спілок у сфері кредитування.
5. Джерела формування капіталу кредитних спілок в умовах національної економіки.
6. Особливості оподаткування кредитних спілок.

Практичне заняття 8

Тема 10: ФІНАНСОВЕ АДМІНІСТРУВАННЯ ТА МЕНЕДЖМЕНТ У СТРАХОВИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Страхова компанія як суб'єкт підприємницької діяльності і специфічна фінансова установа.
2. Правові засади функціонування страховиків в Україні.
3. Організація страхової діяльності та органи управління страховою компанією.
4. Фінансовий механізм страхових організацій: структура та складові елементи.
5. Формування системи управління фінансами страхових компаній.

Заочна форма навчання

Практичне заняття 1

Тема 3: ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ В БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Поняття бюджетних установ і правові засади їх діяльності.
2. Інституційна трансформація моделі фінансового забезпечення поточної діяльності бюджетних установ.
3. Особливості реалізації фінансового механізму бюджетних установ.
4. Оподаткування бюджетних установ.

5. Фінансове планування діяльності бюджетних установ.
6. Методичні засади аналізу фінансового стану бюджетної установи.

Тема 4: ФІНАНСОВЕ АДМІНІСТРУВАННЯ ТА МЕНЕДЖМЕНТ ДІЯЛЬНОСТІ ГРОМАДСЬКИХ ОБ'ЄДНАНЬ

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Правовий статус та форми громадських об'єднань.
2. Створення ефективної структури управління громадською організацією.
3. Місце фінансів громадських організацій у фінансовій системі держави.
4. Джерела фінансового забезпечення діяльності громадських організацій в Україні.
5. Державно-приватне партнерство в контексті фінансового забезпечення громадських організацій.
6. Правові, податкові та облікові засади здійснення підприємницької діяльності громадськими об'єднаннями.
7. Порядок припинення діяльності громадських об'єднань.
8. Особливості реорганізації громадського об'єднання.
9. Заборона громадського об'єднання.

Практичне заняття 2

Тема 7: СПЕЦИФІКА ФІНАНСОВОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Сутність політичних партій та правові засади їх діяльності.
2. Кошти та інше майно політичних партій.
3. Приватне фінансування політичних партій.
4. Основні завдання та форми державного фінансування політичних партій.
5. Фінансова звітність політичної партії.
6. Органи контролю у сфері політичного фінансування.

Тема 9: ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ ФУНКЦІОNUВАННЯ УСТАНОВ КРЕДИТНОЇ КООПЕРАЦІЇ

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Економічна сутність та характеристика елементів системи кредитної кооперації.
2. Правові засади функціонування кредитних спілок в Україні.
3. Фінансовий механізм діяльності кредитних спілок.
4. Організаційно-економічний механізм діяльності кредитних спілок у сфері кредитування.
5. Джерела формування капіталу кредитних спілок в умовах національної економіки.
6. Особливості оподаткування кредитних спілок.

6. КОМПЛЕКСНЕ ПРАКТИЧНЕ ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

Комплексне практичне індивідуальне завдання з дисципліни “Фінансове адміністрування та менеджмент установ і організацій” виконується самостійно кожним студентом. Метою виконання КПЗ є засвоєння теоретичних та організаційних зasad, а також набуття практичних навиків у питаннях фінансового адміністрування та менеджменту установ і організацій. Зміст КПЗу полягає у проведенні економічних і фінансових розрахунків та обґрунтуванні отриманих результатів, вона представляє собою набір локальних завдань, основною метою яких є виявлення знань студентів щодо організації фінансових відносин установ та організацій, а також навичок практичної роботи з розрахунку грошових надходжень, формування фінансових результатів, аналізу фінансового стану установ та організацій та ін. При виконанні і оформленні КПЗ студент може використовувати комп’ютерну техніку.

Виконання індивідуальних завдань є одним із обов’язкових складових модулів залікового кредиту з дисципліни і оцінюється за 100-бальною шкалою.

Для виконання КПЗ студент обирає варіант згідно свого номера в списку групи, виконує і захищає відповідно до встановленого викладачем графіку.

Варіанти КПЗ

1. Місце та роль нефінансових корпорацій у відтворювальних процесах
2. Питання участі некомерційних організацій у фінансових відносинах
3. Моделі взаємодії фінансів інституційних секторів економіки
4. Проблеми визначення поняття «неприбуткова організація»
5. Фінансовий механізм діяльності неприбуткових організацій
6. Особливості обліку і оподаткування неприбуткових організацій в Україні
7. Фінансове планування діяльності бюджетних установ
8. Методичні засади аналізу фінансового стану бюджетної установи Аналіз виконання кошторису як спосіб ефективного контролю використання коштів бюджетної установи
9. Внутрішній та зовнішній фінансовий контроль видатків бюджетних установ
10. Проблеми фінансування бюджетних організацій на основі кошторису
11. Особливості фінансового забезпечення діяльності громадських організацій в Україні
12. Громадські організації як одержувачі бюджетних коштів
13. Благодійність як джерело фінансового забезпечення діяльності та розвитку громадських організацій України
14. Відсоткова філантропія як інноваційний механізм фінансування громадських організацій
15. Напрями вдосконалення фінансової політики стимулювання
16. діяльності громадських організацій в Україні
17. Проблеми розвитку законодавства України про благодійні організації
18. Особливості фінансового забезпечення діяльності благодійних організацій в Україні
19. Фандрайзинг як система пошуку джерел фінансування для
20. благодійних організацій: український та зарубіжний досвід
21. Проблемні аспекти діяльності благодійних організацій в Україні та шляхи їх вирішення
22. Фінансування політичних партій як структурна складова інтеграційного процесу України до ЄС

23. Ключові аспекти реформи політичного фінансування: міжнародні стандарти, зарубіжний досвід, українські реалії
24. Звітування політичних партій як інструмент прозорості грошей в українській політиці
25. Санкції у сфері політичного фінансування та їх застосування
26. Аналіз діяльності та перспектив розвитку кредитних спілок в Україні
27. Інформаційна прозорість кредитних спілок і її вплив на формування депозитної поведінки громадян
28. Вплив кредитних спілок України на фінанси домогосподарств
29. Імплементація зарубіжного досвіду функціонування кредитних спілок у кооперативному секторі національної економіки.
30. Організація страхової діяльності та органи управління страховою компанією.
31. Фінансовий механізм страхових організацій: структура та складові елементи. Формування системи управління фінансами страхових компаній.

Практична частина

1. Оцінити джерела фінансового забезпечення діяльності громадських організацій в Україні, визначити напрями їх диверсифікації
2. Проаналізувати доходи і видатки релігійної організації (на вибір студента).
3. Скласти кошторис бюджетної установи (на вибір студента).

7. ОРГАНІЗАЦІЯ І ПРОВЕДЕННЯ ТРЕНІНГУ

Тематика тренінгу

1. Проаналізувати систему фінансового менеджменту установ та організацій (обирається студентами самостійно) використовуючи статистичний матеріал за останні 3 роки.
2. Відзначити основні проблеми діяльності установ та організацій в Україні на напрями їх вирішення у порівнянні із західною практикою.

Порядок проведення тренінгу

1. Вступна частина проводиться з метою ознайомлення студентів з темою тренінгового заняття.
2. Організаційна частина полягає у створенні робочого настрою у колективі студентів, визначенні правил проведення тренінгового заняття. Можлива наявність роздаткового матеріалу у вигляді таблиць, бланків документів.
3. Практична частина реалізується шляхом виконання завдань у групах студентів у кількості 3-5 осіб з певних проблемних питань теми тренінгового заняття.
4. Підведення підсумків. Обговорюються результати виконаних завдань у групах. Обмін думками з питань, які виносились на тренінгові заняття.

8. ТЕМАТИКА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

№ з/п	Тематика	К-сть год. (дenna / заочна)
1.	<p>Тема 1: Теоретичні основи фінансового адміністрування та менеджменту установ і організацій</p> <p>Поняття та визначення інституційних секторів економіки</p> <p>Групування інституційних одиниць та їх економічна поведінка</p> <p>Класифікація та характеристика інституційних секторів економіки України</p> <p>Місце та роль нефінансових корпорацій у відтворювальних процесах</p> <p>Питання участі некомерційних організацій у фінансових відносинах</p> <p>Моделі взаємодії фінансів інституційних секторів економіки</p>	10/14
2.	<p>Тема 2: Система забезпечення процесу фінансового адміністрування та менеджменту неприбуткових установ і організацій</p> <p>Соціально-економічна природа організацій громадянського суспільства (ОГС)</p> <p>Нормативно-правові засади отримання ознаки неприбутковості</p> <p>Особливості діяльності та класифікація неприбуткових організацій в Україні</p> <p>Проблеми визначення поняття «неприбуткова організація»</p> <p>Фінансовий механізм діяльності неприбуткових організацій</p> <p>Особливості обліку і оподаткування неприбуткових організацій в Україні</p>	10/14
3.	<p>Тема 3: Особливості фінансового адміністрування та менеджменту в бюджетних установах</p> <p>Поняття бюджетних установ і правові засади їх діяльності</p> <p>Інституційна трансформація моделі фінансового забезпечення поточної діяльності бюджетних установ</p> <p>Особливості реалізації фінансового механізму бюджетних установ</p> <p>Оподаткування бюджетних установ</p> <p>Фінансове планування діяльності бюджетних установ</p> <p>Методичні засади аналізу фінансового стану бюджетної установи</p> <p>Аналіз виконання кошторису як спосіб ефективного контролю використання коштів бюджетної установи</p> <p>Внутрішній та зовнішній фінансовий контроль видатків бюджетних установ</p> <p>Проблеми фінансування бюджетних організацій на основі кошторису</p>	10/14
4.	<p>Тема 4: Фінансове адміністрування та менеджмент діяльності громадських об'єднань</p> <p>Правовий статус та форми громадських об'єднань</p> <p>Місце фінансів громадських організацій у фінансовій системі держави</p> <p>Джерела фінансового забезпечення діяльності громадських організацій в Україні</p> <p>Державно-приватне партнерство в контексті фінансового забезпечення громадських організацій</p> <p>Оподаткування доходів неприбуткової громадської організації</p>	10/14
	<p>Громадські організації як «третій сектор» економіки</p> <p>Проблеми розвитку законодавства України про громадські організації</p> <p>Особливості фінансового забезпечення діяльності громадських організацій в Україні</p> <p>Громадські організації як одержувачі бюджетних коштів</p> <p>Благодійність як джерело фінансового забезпечення діяльності та розвитку громадських організацій України</p> <p>Відсоткова філантропія як інноваційний механізм фінансування громадських організацій</p> <p>Напрями вдосконалення фінансової політики стимулювання діяльності громадських організацій в Україні</p>	

5.	<p>Тема 5: Особливості фінансового адміністрування та менеджменту в благодійних організаціях</p> <p>Поняття благодійних організацій та правові засади їх діяльності Фінансові ресурси благодійних організацій Оподаткування благодійних організацій Фінанси благодійних організацій та іх місце у фінансовій системі України. Проблеми розвитку законодавства України про благодійні організації Особливості фінансового забезпечення діяльності благодійних організацій в Україні Фандрайзинг як система пошуку джерел фінансування для благодійних організацій: український та зарубіжний досвід Проблемні аспекти діяльності благодійних організацій в Україні та шляхи їх вирішення</p>	10/14
6.	<p>Тема 6: Фінансове адміністрування та менеджмент діяльності релігійних організацій</p> <p>Правовий статус релігійних організацій в Україні Джерела формування коштів релігійної організації Активи (майно) релігійної організації Доходи і видатки релігійної організації Організаційні засади управління фінансовою діяльністю релігійної громади. Формування джерел фінансування діяльності релігійної громади Особливості оподаткування доходів від діяльності релігійної громади Релігійні організації як суб'єкти некомерційної господарської діяльності. Організація та управління фінансовою діяльністю релігійних організацій в Україні Етапи розвитку законодавства України про релігійні організації Особливості фінансового забезпечення діяльності релігійних організацій в Україні Основні моделі фінансування церков і релігійних організацій у країнах Європейського Союзу Питання оподаткування релігійних організацій в законодавстві України і Європейського союзу Проблемні аспекти діяльності релігійних організацій в Україні та шляхи їх вирішення.</p>	
7.	<p>Тема 7: Специфіка фінансового адміністрування та менеджменту політичних партій</p> <p>Сутність політичних партій та правові засади їх діяльності Кошти та інше майно політичних партій Приватне фінансування політичних партій Основні завдання та форми державного фінансування політичних партій Фінансова звітність політичної партії Органи контролю у сфері політичного фінансування Фінансування політичних партій як структурна складова інтеграційного процесу України до ЄС Ключові аспекти реформи політичного фінансування: міжнародні стандарти, зарубіжний досвід, українські реалії Звітування політичних партій як інструмент прозорості грошей в українській політиці Санкції у сфері політичного фінансування та їх застосування</p>	10/12
8.	<p>Тема 8: Фінансове адміністрування та менеджмент діяльності професійних спілок</p> <p>Сутність професійних спілок та правові засади їх діяльності. Первинні профспілкові організації на підприємствах, в установах, організаціях. Фінансова діяльність первинної профспілкової організації. Кошти та інше майно професійних спілок. Фінансування професійних спілок. Ознаки доходу для профспілкових організацій. Профспілкові виплати: порядок оподаткування та обліку. Порядок використання первинними профспілковими організаціями коштів на культурно-масову, фізкультурну та оздоровчу роботу, а також деяких питань їх оподаткування. Бухгалтерський облік у профспілці</p>	10/14

	Тема 9: Особливості фінансового адміністрування та менеджменту функціонування установ кредитної кооперації Економічна сутність та характеристика елементів системи кредитної кооперації Правові засади функціонування кредитних спілок в Україні Фінансовий механізм діяльності кредитних спілок Організаційно-економічний механізм діяльності кредитних спілок у сфері кредитування Джерела формування капіталу кредитних спілок в умовах національної економіки Особливості оподаткування кредитних спілок 9. Кредитна кооперація як елемент фінансової системи розвинутих країн Кредитна кооперація як засіб подолання бідності та створення соціально-економічних вигод Уроки світового досвіду функціонування фінансових установ кооперативного типу Аналіз діяльності та перспектив розвитку кредитних спілок в Україні Інформаційна прозорість кредитних спілок і її вплив на формування депозитної поведінки громадян Вплив кредитних спілок України на фінанси домогосподарств Імплементація зарубіжного досвіду функціонування кредитних спілок у кооперативному секторі національної економіки	10/14
10.	Тема 10. Фінансове адміністрування та менеджмент у страхових організаціях Страхова компанія як суб'єкт підприємницької діяльності і специфічна фінансова установа. Правові засади функціонування страховиків в Україні. Організація страхової діяльності та органи управління страховою компанією. Фінансовий механізм страхових організацій: структура та складові елементи. Формування системи управління фінансами страхових компаній.	6/12
Разом:		96 / 138

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У навчальному процесі застосовуються: лекції, практичні та індивідуальні заняття, консультації, самостійна робота, робота у групах, методи опитування, тестування, моделювання практичних ситуацій, реферування, виконання КПЗ.

10. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ТА МЕТОДИ ДЕМОНСТРУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення дисципліни «Фінансове адміністрування та менеджмент установ і організацій» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- поточне тестування та вибіркове опитування;
- підсумкове тестування за кожним змістовим модулем;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- ректорська контрольна робота;
- оцінювання результатів КПЗ;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- залік.

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів і перескладання: для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу дирекції факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академичної добросердечності: використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів заборонено.

Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'ективних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу та дозволу дирекції факультету.

11. КРИТЕРІЇ, ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Фінансове адміністрування та менеджмент установ і організацій» визначається як середньозважена величина, в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3
30 %	40 %	30 %
1. Усне опитування під час занять (1-4) – по 5 балів за тему – макс. 20 балів. 2. Модульна контрольна робота – макс. 80 балів	1. Усне опитування під час занять (5-10 теми) – по 5 балів за тему – макс. 30 балів. 2. Модульна контрольна робота, тестування з 1 до 10 теми – макс. 70 балів	1. Підготовка КПІЗ – макс. 40 балів. 2. Захист КПІЗ – макс. 40 балів. 3. Участь у тренінгах – макс. 20 балів

Критерії оцінювання роботи на практичному занятті

Здобувач вищої освіти на практичному занятті може отримати максимум 5 балів за шкалою:

5 балів ставиться за таких умов:

- студент активно працює протягом практичного заняття;
- глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань, дає повну, аргументовану, послідовну й обґрунтовану відповідь, що супроводжується правильними прикладами, на підтвердження власних думок, здійснює аналіз і формулює висновки, вільно послуговується термінологією у сфері ФАМУО;
- вирішує практичні та ситуаційні завдання.

4 бали ставиться за таких умов:

- студент доволі активно працює протягом практичного заняття;
- дає правильний, достатньо повний, обґрунтований виклад навчального матеріалу, але при додаткових контрольних запитаннях, які ставить викладач, не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки;
- вирішує практичні та ситуаційні завдання лише з певною допомогою викладача чи колег.

3 бали ставиться за таких умов:

- студент на занятті поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача;
- загалом виявляє знання основного навчального матеріалу, що розглядається, та викладає його основний зміст, але без глибокого всеобічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

2 бали ставиться за таких умов:

- допускає суттєві помилки або зовсім пропускає матеріал і частково виправляє ці помилки тільки після підказок викладача;
- студент виявляє незнання значної частини навчального матеріалу, нелогічно його викладає, у відповіді мають місце замінки і перерви, не може пояснити проблему, хоча і поверхнево її розуміє;
- викладає матеріал не обґрунтовано і без логічної послідовності.

1 бал ставиться за таких умов:

- студент фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) викладає начальний матеріал, припускаючись при цьому суттєвих неточностей і помилок, які не виправляє навіть при підказках викладача;
- виявляє нерозуміння змісту теоретичних питань та практичних завдань і, як наслідок цього – демонструє повну відсутність навичок як в аналізі явищ, так і в подальшому виконанні практичних завдань.

Шкала оцінювання студентів:

За шкалою ЗУНУ (сума балів за всі види навчальної діяльності в межах модуля)	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	задовільно	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59		FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34	незадовільно	F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№ з/п	Найменування	Номер теми
1.	Технічне забезпечення: мультимедійний проектор, ноутбук, проекційний екран.	1-10
2.	Базове програмне забезпечення: ОС Windows.	1-10

	Стандартне програмне забезпечення базових інформаційних технологій: MS Office (Word, Excel, PowerPoint, Microsoft Visio). Телекомунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Google Chrome, Viber тощо).	
3.	Комуникаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності).	1-10
4.	Комуникаційне програмне забезпечення Zoom для проведення занять в режимі on-line (за необхідності).	1-10

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Алескерова Ю. В. Управління капіталом підприємства. *Інфраструктура ринку*. 2019. Вип. 33. С. 265-271.
2. Балицька М. В., Бровенко К. С. Фінансові технології як драйвер розвитку фінансових ринків. *Економічна наука. Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 9. С. 59–65.
3. Близнюк О. Управління оборотним капіталом підприємств торгівлі з позиції функціонально-відтворювального та структурно-класифікаційного підходів. *Економічний аналіз*. 2019. Т. 29(1). С. 68-77.
4. Демчишак Н. Б. Формування цифрової економіки та фінансове регулювання інноваційної діяльності в Україні: сучасна парадигма і секторальні пріоритети: монографія. Львів: ЛНУ ім. І.Франка, 2023. 526 с.
5. Демчишак Н. Б., Хильченко М. О. Стартап-екосистема: інституційні та фінансові аспекти стимулування розвитку в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 13–14. С. 5–13.
6. Демчишак Н. Б., Гудима Р. П. Розвиток фінтеху в Україні та світі на основі використання технологій блокчейну і штучного інтелекту. *Ефективна економіка*. 2021. № 6. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?n=6&y=2021>.
7. Зелінська А. М. Управління ефективністю диверсифікації комунальної установи в контексті ефективності умов державного інвестування. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 3. С. 63-70.
8. Злобіна К. С. Система фінансового планування на підприємстві. *Причорноморські економічні студії*. 2020. Вип. 38(2). С. 93-97.
9. Ковальчук В. Г. Антикризовий фінансовий менеджмент на сучасних підприємствах. *Економіка та право*. 2020. № 1. С. 80-86.
10. Кузнецова Н. В. Узагальнення структури інформаційної технології фінансового ризик менеджменту. *Наукові вісні КПІ*. 2019. № 3. С. 33-43.
11. Меліхова Т. О. Удосконалення методичних підходів аудиту доходів від реалізації продукції для ефективного управління підприємством. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 4. С. 54-61.
12. Мордань Є. Ю. Методичний підхід до побудови системи управління оборотними активами підприємства. *Вісник Сумського державного університету. Серія : Економіка*. 2019. № 4. С. 24-34.
13. Озерчук О. В. Управління інвестиційним портфелем банків в Україні: теоретичні та прикладні аспекти. *Наукові праці НДФІ*. 2019. Вип. 1. С. 85-100.
14. Пашкевич М. С. Розвиток звітності як елемент обліково-аналітичного забезпечення діяльності компаній по управлінню активами. *Економічний вісник Національного гірничого університету*. 2019. № 3. С. 160-171.

15. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III (зі змінами і доповненнями). Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>.
16. Пропозиції до проєкту державної стратегії розвитку науки, технологій та інноваційної діяльності. URL: <http://files.nas.gov.ua/PublicMessages/Documents/0/2019/11/191114173146616-5187.pdf>.
17. Смочко В. Ю. Удосконалення організаційно-управлінських аспектів фінансового планування на підприємстві. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2020. № 2. С. 117-122.
18. Степанюк О. С. Сучасна система інформаційного забезпечення управління оборотними активами підприємств. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2019. № 3. С. 172-179.
19. Стецюк П. А. Методичні аспекти формування інвестиційного портфеля підприємств. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2019. № 2. С. 11-20.
20. Стратійчук В. Стратегічне управління оборотними активами підприємств торгівлі. *Вісник Київського національного торговельно-економічного університету*. 2019. № 5. С. 59-74.
21. Шевцова О. Й. Стратегічні аспекти управління капіталом банку. *Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка*. 2019. Т. 24, Вип. 6. С. 114-119.
22. Шевчук Н. В. Фінансові фундаментально-вартісні аспекти результативності управління капіталом підприємства. *Стратегія економічного розвитку України*. 2019. Вип. 45. С. 116-125.
23. Юхименко В. М. Управління капіталом страхових компаній на основі ризикорієнтованого підходу. *Економіка та держава*. 2020. № 6. С. 201-205.
24. Don M. Chance. Financial risk management: an end user perspective. World Scientific Books, World Scientific Publishing Co. Pte. Ltd. 2019.
25. World University Rankings 2022. URL: https://www.timeshighereducation.com/worlduniversity-rankings/2022/world-ranking#!/page/0/length/25/sort_by/rank/sort_order/asc/cols/scores.
26. U21 Ranking of National Higher Education System. URL: https://www.timeshighereducation.com/world-university-rankings/2022/worldranking#!/page/0/length/25/sort_by/rank/sort_order/asc/cols/scores.
27. Modes and Motivations for BusinessUniversity Interaction. URL: https://www.ncub.co.uk/wp-content/uploads/2021/07/5552_NCUB_Business-University_Interaction_Survey_V6.pdf.